

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 4Svk/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8022200549
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Martinčeková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:8022200549.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v právnej veci žalobcu: Rímskokatolícka farnosť sv. Martina, so sídlom Lemešany č. 80, IČO: 42 088 151, právne zastúpený: Sýkora - advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Murgašova č. 3, Košice, proti žalovanému: Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR, regionálny úrad Prešov, so sídlom Kúpeľná č. 6663/6, Prešov, za účasti ďalšieho účastníka: Národná diaľničná spoločnosť, a. s., so sídlom Dúbravská cesta č. 14, Bratislava, IČO: 35 919 001, právne zastúpený: GARAJ & Partners, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Jozefská č. 3, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti II. výroku rozhodnutia Okresného úradu Prešov, odboru výstavby a bytovej politiky č. OU-PO-OVBP2 - 2018/12768/42928/ŠSS- DA zo dňa 25. apríla 2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/69/2022-29 zo dňa 2. mája 2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/69/2022-29 zo dňa 2. mája 2023 sa zrušuje a vec sa vracia Správnemu súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Uznesením č. k. 1S/69/2022-29 zo dňa 2. mája 2023 (ďalej „napadnuté uznesenie“) Krajský súd v Prešove ako správny súd konanie o žalobe žalobcu o preskúmanie druhého výroku rozhodnutia Okresného úradu Prešov, odboru výstavby a bytovej politiky č. OU-PO-OVBP2 - 2018/12768/42928/ŠSS- DA zo dňa 25. apríla 2018 zastavil s tým, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Napadnuté uznesenie odôvodnil tým, že sa spravoval právnym názorom zrušujúceho rozsudku Najvyššieho správneho súdu SR uvedeným v jeho rozhodnutí zo dňa 28. júna 2022, ktorým bol pôvodný rozsudok správneho súdu zrušený a vec bola kasačným súdom vrátená správnemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Správny súd ďalej poukázal na obdobnú rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR a to rozhodnutie sp. zn. 8Sžk/28/2019 zo dňa 30. septembra 2021, kde tento súd odkázal na svoje rozhodnutie sp. zn. 3Sžp/23/2013, ktoré správny súd v napadnutom uznesení ďalej citoval. Podľa neho spor o vyššiu náhradu za vyvlastnený pozemok na účely výstavby diaľnice, nad rámec sumy priznanej vyvlastňovacím rozhodnutím, nie je možné meritórne riešiť v správnom súdnictve, ide o sporový nárok proti stavebníkovi, ktorý patrí do právomoci všeobecných súdov. V takomto rozsahu nároku vyvlastňovaného subjektu nejde o správne súdnictvo, ale o nárok na vyššiu finančnú náhradu, ako bola určená správnym orgánom, tým sa stáva predmetom sporového občianskeho súdneho konania a patrí do právomoci všeobecných súdov, pričom otázka primeranosti výšky náhrady sa stáva predmetom dokazovania. V zmysle uvedeného tak správny súd nemá vecnú právomoc prejednať predmetnú správu žalobu, ktorá je čo do rozsahu napadnutého II. výroku rozhodnutie správneho orgánu a obsahu žalobou proti určenej výške náhrady za vyvlastnenie nehnuteľnosti postupom podľa zákona č. 282/2015 Z. z. Preto podľa § 18 ods. 2 a § 99 písm. b) Správneho súdneho poriadku (ďalej „SSP“) konanie o predmetnej správnej žalobe zastavil a nepostúpil vec súdu na civilné sporové konanie, pretože takéto konanie už pred Okresným súdom Bratislava IV prebieha.

2. Proti tomuto uzneseniu podal kasačnú sťažnosť žalobca. Namietal, že ním podaná žaloba je správnu žalobou, na ktorej prejednanie je vecne a miestne príslušný Krajský súd v Prešove, respektíve Správny súd v Košiciach. Uvedené vyplýva aj z rozsudku NSS SR sp. zn. 4Svk/20/2021 z 28.06.2022, ktorým kasačný súd zrušil v poradí prvý rozsudok správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru zo zrušujúceho rozsudku vyplýva, že správnu žalobou sa možno domáhať preskúmania zákonnosti rozhodnutia o vyvlastnení aj iba v časti výroku o určení náhrady za vyvlastnenie, ktoré nie je vylúčené zo súdneho prieskumu v zmysle § 7 písm. a) SSP, pričom v konaní pred správnym súdom žalobca musí mať možnosť namietat' nedostatky, ktorými bolo zaťažené konanie a rozhodnutie orgánu verejnej správy o určení výšky náhrady za vyvlastnenie. Žalobca poukázal na to, že v správnej žalobe nenamietal iba nezákonnosť a výšku určenej náhrady za vyvlastnenie, ale poukázal aj na ďalšie procesné nedostatky v postupe a rozhodnutí Okresného úradu Prešov, odboru výstavby a bytovej politiky, o ktorých môže rozhodnúť jedine vecne príslušný správny súd. Tiež poukázal na rozhodnutie kompetenčného senátu NS SR a NSS SR sp. zn. 18SKomp/9/2022 zo dňa 25.01.2023. Napadnuté uznesenie je založené na výklade, ktorý je v priamom rozpore s rozsudkom NSS SR zo dňa 28.06.2022. Žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť Správnemu súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. Okresný úrad Prešov, odbor výstavby a bytovej politiky sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril podaním zo dňa 12.10.2023. Nemal žiadne námietky proti napadnutému uzneseniu a plne sa stotožnil s jeho výrokom aj odôvodnením. Žiadal kasačnú sťažnosť zamietnuť.

4. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadril ďalší účastník podaním zo dňa 02.11.2023. Uviedol, že správny súd správne uzavrel, že žaloba je žalobou proti určenej výške náhrady za vyvlastnenie nehnuteľnosti, o ktorej má rozhodovať civilný súd. NSS SR vo svojom zrušujúcom rozsudku výslovne konštatuje, že posúdenie námietky, ktorou žalobca spochybňoval výšku náhrady za vyvlastnenie, zákonodarca preniesol do civilného konania, t. j. správny orgán ju nebol oprávnený riešiť v správnom konaní. Správny súd postupoval v zmysle judikatúry kasačného súdu a rovnako aj v zmysle vysloveného právneho názoru kasačného súdu v zrušujúcom rozsudku. Kasačný súd v zrušujúcom rozsudku konštatoval, že postup Okresného úradu Prešov, odboru výstavby a bytovej politiky v administratívnom konaní nevykazoval vady nezákonnosti, žalobca v kasačnej sťažnosti nešpecifikuje žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by mali preukaz nepreskúmateľnosť rozhodnutia Okresného úradu Prešov, odboru výstavby a bytovej politiky a námietky žalobcu v správnej žalobe sú charakteru, o ktorých nemá právo konať správny súd, keďže rozhodovanie o týchto námietkach bolo zverené do pôsobnosti civilného súdu. Žiadal, aby kasačná sťažnosť bola zamietnutá.

5. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas, oprávnenou osobou a je prípustná, po oboznámení sa so súdnym a administratívnym spisom a dôvodmi kasačnej sťažnosti, ktorými bol kasačný súd viazaný (§ 453 ods. 2 SSP) zistil, že kasačná sťažnosť je v plnom rozsahu dôvodná.

6. V prvom rade kasačný súd konštatuje, že od 01.04.2024 je účinný zákon č. 205/2023 Z. z., ktorý v čl. LIII, bod 3. novelizoval § 7 ods. 1 zákona č. 282/2015 Z. z. Podľa nového znenia tohto ustanovenia na konanie o vyvlastnení je príslušný regionálny úrad Úradu pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky, v územnom obvode ktorého sa nachádza pozemok alebo stavba, o ktorej sa má konať, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Keďže v danom prípade je predmetom prieskumu rozhodnutie o vyvlastnení podľa tohto zákona, ktoré vydal Okresný úrad Prešov, odbor výstavby a bytovej politiky (pôvodný žalovaný), prešla táto jeho pôsobnosť na regionálny úrad Úradu pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky. Kasačný súd preto v zmysle § 180 ods. 3 SSP s týmto orgánom ďalej konal ako so žalovaným, konkrétne s regionálnym úradom Prešov, keďže pozemky, o ktorých sa konalo, sa nachádzajú v jeho územnom obvode. V ďalšom texte bude pôvodný žalovaný uvádzaný ako žalovaný.

7. Zo súdneho spisu kasačný súd zistil, že v poradí prvým rozsudkom sp. zn. 6S/49/2018 - 152 zo dňa 25. apríla 2019 správny súd zrušil II. výrok preskúmaného rozhodnutia žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Na kasačnú sťažnosť žalovaného a ďalšieho účastníka vo veci rozhodol kasačný súd, ktorý rozsudkom sp. zn. 4Svk/20/2021 zo dňa 28. júna 2022 tento rozsudok zrušil a vec vrátil správemu súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení v zmysle § 464 ods. 1 SSP poukázal na rozsudok kasačného súdu sp. zn. 8Sžk/28/2019 zo dňa 30.09.2021, s ktorým sa stotožnil a preto uvádzal jeho relevantnú časť ako svoje vlastné právne posúdenie. Kasačný súd vyslovil právny názor, že správnu žalobou sa možno na príslušnom správnom súde domáhať preskúmania zákonnosti v

časti výroku o náhrade za vyvlastnenie v zmysle § 13 ods. 3 zákona číslo 282/2015 Z. z. bez toho, aby bolo nutné toto rozhodnutie/výrok preskúmať v odvolacom administratívnom konaní a nejde o rozhodnutie vylúčené zo súdneho prieskumu v zmysle § 7 písm. a) SSP, tak ako to namietali sťažovatelia. Ďalej konštatoval, že čo sa týka samotného preskúmania tohto výroku pred správny súdom, nemôže byť riešená námietka spochybňovania výšky náhrady za vyvlastnenie, respektíve domáhanie sa jej navýšenia, pretože ani správny orgán ju nebol oprávnený riešiť v administratívnom - vyvlastňovacom konaní. Predmetom takéhoto správneho konania, ktoré nemôže byť „bezobsažné“, majú byť námietky týkajúce sa nedostatkov, ktorými bolo zaťažené konanie a rozhodovanie orgánu verejnej správy o určení výšky náhrady za vyvlastnenie týkajúce sa predovšetkým postupu správneho orgánu, ktoré by mali vplyv na zákonnosť tohto výroku, medzi ktoré patrí napríklad neobstaranie zákonom stanovených podkladov pre rozhodnutie či nedodržanie procesného postupu s tým spojeného (zabezpečenie odborného vyjadrenia alebo vysvetlenia znalca a pod). Čo sa však týka námietok spojených s nárokom na vyššiu vyvlastňovaciu náhradu, tieto námietky zákonodarca preniesol do civilného sporového konania, a tieto nároky si vlastníak musí uplatniť v civilnom sporovom konaní proti stavebníkovi diaľnice, respektíve proti tomu v prospech koho k vyvlastneniu došlo. Pretože v danom prípade správny súd založil zrušenie rozhodnutia žalovaného práve na vyhodnotení takýchto námietok ako dôvodných, kasačný súd sa nestotožnil s názorom správneho súdu, že postup žalovaného mal také vady, ktoré by spôsobovali nezákonnosť rozhodnutia.

8. V ďalšom konaní správny súd zastavil konanie o správnej žalobe žalobcu v zmysle § 99 písm. b) SSP v spojení § 18 ods. 2 SSP, pretože mal za to, že správna žaloba je svojím obsahom žalobou proti určenej výške náhrady za vyvlastnenie o ktorej má rozhodovať civilný súd. Keďže takéto konanie na civilnom súde už prebieha, nebol dôvod na postúpenie veci tomuto súde.

9. Kasačný súd sa predovšetkým zaoberal sťažostnou námietkou, že správny súd postupoval v rozpore s právnym názorom vysloveným v zrušujúcom rozsudku kasačného súdu, ktorým je viazaný (§ 469 SSP). Kasačný súd túto námietku vyhodnotil ako dôvodnú. Právne posúdenie veci zo strany kasačného súdu je jednoznačné v tom, že správnu žalobou sa možno na príslušnom správnom súde domáhať preskúmania zákonnosti výroku o určení výšky náhrady na vyvlastnenie a v predmetnej veci tak nejde o rozhodnutie vylúčené zo súdneho prieskumu v zmysle § 7 písm. a) SSP (strana 16 rozsudku). Bolo teda jednoznačne ustálené, že napadnutý druhý výrok preskúmaného rozhodnutia môže byť predmetom súdneho konania a v tomto prípade má správny súd vecnú príslušnosť na jeho preskúmanie. Čo sa týka samotných dôvodov, ktoré v takomto prípade môžu byť v súdnom konaní vyhodnocované, tieto dôvody kasačný súd uviedol na strane 18 (bod 31 citovaného rozsudku sp. zn. 8Sžk/28/2019) ako dôvody týkajúce sa predovšetkým postupu správneho orgánu, ktoré by mali vplyv na zákonnosť výroku o určení náhrady za vyvlastnenie. Zároveň vylúčil, že by ako dôvodné mohli byť vyhodnotené také žalobné námietky, ktoré sa týkajú spochybňovania výšky náhrady za vyvlastnenie, respektíve domáhania sa jej navýšenia, pretože tieto zákonodarca preniesol do civilného sporového konania a teda majú byť uplatnené osobitnou civilnou žalobou v civilnom sporovom konaní. Toto inštruovanie kasačného súdu sa však uplatní až v meritórnom prieskume napadnutého výroku preskúmaného rozhodnutia, keď správny súd, ktorý disponuje právomocou na preskúmanie tohto výroku, bude vyhodnocovať jednotlivé žalobné námietky a prizná alebo neprizná im relevanciu.

10. K tomu kasačný súd dodáva, že z obsahu správnej žaloby je zrejmé, sa jedná o správnu žalobu; žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý preskúmané rozhodnutie vydal, rozsudovým návrhom žalobca neuplatňoval právo na plnenie, teda zaplatenie časti vyvlastňovacej náhrady, ale žiadal preskúmať a zrušiť vyvlastňovacie rozhodnutie a zo samotných žalobných dôvodov vyplýva, že žalobca namietal nezákonnosť vyvlastňovacieho rozhodnutia. Z uvedeného je jednoznačne zrejmé, že sa v danom prípade jednalo o správnu žalobu a nie žalobu civilnú, ako to uviedol správny súd. Nie sú teda žiadne pochybnosti o tom, že v danom prípade sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia vyvlastňovacieho orgánu o určení výšky náhrady na vyvlastnenie a prejednanie takejto žaloby podľa § 6 ods. 1 a ods. 2 písm. a) SSP patrí do právomoci správnych súdov.

11. Je teda potrebné súhlasiť s názorom žalobcu, že správny súd v rozpore so záväzným právnym názorom vysloveným v zrušujúcom rozsudku kasačného súdu vyslovil nedostatok svojej vecnej príslušnosti (právomoci) na prejednanie veci pred správnym súdom a následne sa meritórne žalobnými námietkami ani nezaoberal. Bol naplnený sťažostný dôvod v zmysle § 440 ods. 1 písm. i) SSP.

12. Čo sa týka argumentácie ďalšieho účastníka ku kasačnej sťažnosti, túto kasačný súd nemohol vyhodnotiť ako právne relevantnú. Čo sa týka námietky, že žalobca v zmysle § 440 ods. 2 SSP nevymedzil právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a v čom ho považuje za nesprávne, z obsahu kasačnej sťažnosti vymedzenie vyplýva. Kasačná sťažnosť bola podaná v súlade s citovaným ustanovením, bolo z nej zrejmé, že namietaným právnym posúdením je zastavenie konania, keď zo zrušujúceho rozsudku kasačného súdu vyplýva právomoc správneho súdu žalobu meritórne prejednať. Nie je správny ani názor ďalšieho účastníka, že z obsahu žaloby vyplýva, že o nej má rozhodovať civilný súd v zmysle odôvodnenia rozsudku uvedeného vyššie. Samotné posudzovanie žalobných námietok, vrátane námietky ohľadne spochybňovania výšky náhrady za vyvlastnenie, vykoná správny súd až v meritórnom rozhodnutí a nemá to vplyv na nesplnenie procesnej podmienky právomoci správneho súdu konať vo veci. Tvrdenie ďalšieho účastníka, že krajský súd postupoval v zmysle vysloveného právneho názoru kasačného súdu, je v rozpore s obsahom odôvodnenia zrušujúceho rozsudku kasačného súdu, z ktorého vyplýva opak. Pokiaľ kasačný súd v zrušujúcom rozsudku uviedol že žalovaný postupoval v konaní presne v súlade s textom dotknutých ustanovení zákona č. 282/2015 Z. z. ako aj v súlade s článkom 2 ods. 2 Ústavy SR, uvedené konštatovanie sa týkalo len námietky, ktorou žalobca spochybňoval výšku vyvlastňovacej náhrady. Pokiaľ ďalší účastník vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že žalobca v kasačnej sťažnosti nešpecifikuje žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by mali preukazovať nepreskúmateľnosť rozhodnutia žalovaného v časti napadnutého výroku, kasačný súd dáva ďalšiemu účastníkovi do pozornosti, že predmetom kasačnej sťažnosti nebolo meritórne rozhodnutie o vyhodnotení jednotlivých žalobných námietok žalobcu, teda aj námietky nepreskúmateľnosti rozhodnutia žalovaného, ale uznesenie správneho súdu o zastavení konania, ktoré sa žiadnymi žalobnými námietkami meritórne nezaoberalo. Rovnako je preto v tomto štádiu konania irelevantné poukazovanie ďalšieho účastníka na to, akého charakteru sú tieto námietky, respektíve že sú to námietky týkajúce sa len výšky vyvlastňovacej náhrady, ktoré môžu byť posudzované len civilným súdom. Nie ani správny záver ďalšieho účastníka, že napadnuté uznesenie nie je v rozpore s ustálenou praxou kasačného súdu. Napr. zo žalobcom citovaného rozhodnutia kompetenčného senátu NS SR a NSS SR sp. zn. 18SKomp/9/2022 vyplýva, že predmetom súdneho prieskumu pred správnym súdom môže byť aj výrok o náhrade za vyvlastnenie a tento môže byť predmetom oboch typov žalôb, teda ako správnej žaloby tak aj civilnej žaloby.

13. Z vyššie uvedeného dôvodu kasačný súd zrušil napadnuté uznesenie správneho súdu podľa § 462 ods. 1 SSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní správny súd, pokiaľ sú splnené ďalšie procesné podmienky na prejednanie veci, správnu žalobu meritórne prejedná. Právnym názorom vysloveným v tomto uznesení je správny súd viazaný podľa § 469 SSP.

14. O nároku na náhradu trov tohto kasačného konania rozhodne správny súd v konečnom rozhodnutí vo veci (§ 467 ods. 3 SSP).

15. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.